

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Högskolan Kristianstad
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet samhällskunskap.
Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet
<p>Den utbildningsplan och kursordning som studenterna, som startade 2018 vid lärosätet, har utgått från verkar lovande. Lärosätet har generellt svaga beskrivningar av hur utbildningens olika delar bildar en helhet i ett ämnesläraperspektiv. Utbildningen är under uppbyggnad, vilket innebär att mycket av beskrivningarna i självvärderingen och intervjuerna behöver handla om planerade och ännu inte genomförda kurser. För både personalkompetens och kursstruktur lutar sig lärosätet mycket på erfarenhet från grundläroprogrammet. Bedömaregruppen ser det som positivt att det finns goda erfarenheter att använda och bygga vidare på, samt att lärosätet lyfter fram en del goda och relevanta exempel på kursinnehåll och strukturer. Men bedömaregruppen menar att det finns stora behov av att utveckla och formulera dessa erfarenheter och exempel i relation till en helhetsbild för UVK:s roll i ämnesläroprogrammet. För inriktningen samhällskunskap präglas underlagen till stor del av att utbildningen fortfarande är i en uppstartsfas och att det fortfarande pågår planering för delar och helhet. Detta ger också svårigheter vid bedömningen av om de olika bedömningsgrunderna uppfylls eller inte. Sammantaget ser bedömaregruppen en vilja och ett arbete för att skapa en sammanhållen ämnesläroprogram i samhällskunskap, där delar är på väg att utvecklas och det finns tendenser till en helhetssyn. Detta ses som positivt. Men det finns också svagheter och otydligheter som inte bara kan förklaras med att utbildningen är under utveckling, och att detta löser sig när kursplanerna antas och när kurserna startar. Bedömaregruppen ser ett antal åtgärder som lärosätet och ämnet samhällskunskap behöver ta tag i.</p> <p>Det finns två områden som gör att utbildningen i det aktuella skedet blir ifrågasatt:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Arbetet med att utveckla de terminer som innehåller självständiga arbeten har ännu inte lett till några konkreta kursplaner eller andra underlag. I underlagen beskrivs även planer för progression och fördjupning men de har inte tillräcklig substans för att bedömaregruppen ska se området "Utformning, genomförande och resultat" som säkerställt.2) Planerna för samarbete mellan UVK, VFU, ämnesdidaktik och ämnena behöver konkretiseras så att sambanden mellan innehåll, lärandemål och examination blir tydliga för utbildningens alla delar. <p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara Inte tillfredsställande.</p> <p>När det gäller förutsättningar i form av personal är bedömningen inte tillfredsställande på grund av att strategin för kompetensförsörjningen är för svag inom inriktningen samhällskunskap. För UVK visar självvärderingen att personalstyrkan har en ämnesmässig bredd och en hög andel disputerade inom främst pedagogik, men även i ämnen som sociologi och historia. Bedömaregruppen menar att kompetensen är adekvat för kursernas innehåll och står i proportion till utbildningens volym för de</p>

kurser i UVK som hittills genomförts. Däremot efterfrågar bedömargruppen en plan för hur den disciplinspecifika kompetens som sägs finnas på lärosätet ska formas till en helhet för lärarutbildningen i samhällskunskap.

Bedömargruppen anser att utbildningsmiljön inte är tillfredställande i nuläget men det finns goda inslag och en god medvetenhet om vilka utvecklingsområdena är. Det är tydligt att lärosätet har möjlighet att utveckla en stark utbildningsmiljö inom UVK, som till stor del kan hämtas från en redan uppbyggd lärarutbildning. För inriktningen samhällskunskap måste den forskning som bedrivs på lärosätet, antingen i egna forskarmiljöer eller på annat sätt, ha något forum som säkerställer att forskningen kommer både övrig personal och studenter till del. Detta behöver ske på ett sätt som gör att det inte är beroende av att enskilda lärare presenterar egen forskning, som i sig självklart är bra, för att sambandet mellan forskning och utbildning ska stärkas. Lärosätet uppvisar också en medvetenhet om att forum och strukturer för att skapa en sammanhållen miljö för ämneslärarutbildningen behöver skapas och utvecklas. Lärosätet rekommenderas att formulera en tydligare strategi för hur utvecklingen ska ske.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara Inte tillfredsställande.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Lärosätet visar att det finns en genomtänkt idé för hur samhällskunskap ska ge en helhet genom både bredd och djup. Bedömargruppen menar att de genomförda och planerade kurserna har förutsättningar för att bedömningsgrunden ska uppfyllas. Användandet av centrala begrepp som demokrati och makt ger förutsättningar för att perspektiven återkommer och att kunskaperna därmed blir väsentligt fördjupade, enligt bedömargruppen. Bedömargruppen menar att studenterna därmed får förutsättningar att skaffa de nödvändiga ämneskunskaperna.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inte. Tydliga svagheter finns främst i området för vetenskapsteori och forskningsmetoder. På en grundläggande nivå får studenterna kunskap och förståelse för ämnesrelevant vetenskapsteori och ämnesmetoder, och man prövar och diskuterar kvalitativa och kvantitativa metoder. I viss mån har man även, eller kommer att ha, en diskussion med progression om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärosätet lyfter fram kursen *Samhällskunskap 1* som en grundförutsättning för att nå målet om att studenterna ska kunna visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori och forskningsmetoder. I de ämnesdisciplinära kurserna ska sedan den grunden preciseras för varje disciplin och sedan knyts samman i de tvärdisciplinära kurserna. Bedömargruppen delar lärosätets bedömning att innehållet i *Samhällskunskap 1* kan ge goda förutsättningar, men ser en risk i att det nuvarande upplägget kan ge fragmentariska kunskaper och att viktiga delar inte kommer med. Lärosätet påpekar att relationen mellan ämnesstudier och VFU är central för målet, och visar hur sådana kurser följer efter varandra i kursstrukturen. Bedömargruppen menar att det visar att förutsättningar därmed ges för ett relevant innehåll, men efterlyser beskrivningar av hur detta faktiskt ska göras genom innehåll och lärandemål.

Målet att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls inte. När det gäller målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat ser

bedömggruppen svagheter inom UVK både i beskrivningar av vad som ska ingå för att uppfylla målen och att helhetssyner ofta saknas eller är svagt utvecklade. För inriktningen samhällskunskap ser bedömggruppen positivt på att det finns en strategi och planering för var i utbildningen studenterna ska få förutsättningar för att kunna bearbeta egna och andras erfarenheter på ett systematiskt sätt. Bedömggruppen ser inte att det finns konkreta inslag för hur studenterna får ta del av lärares och andras erfarenheter i samhällskunskap på ett strukturerat sätt. Bedömggruppen efterlyser en tydlig strategi för hur det säkerställs att relevant forskning för yrkesutövningen används i undervisningen.

Målet att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls inte. Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls enligt lärosätet inte främst genom UVK, utan inom ämneskurser. UVK har i detta sammanhang främst rollen som en sammanhållande länk gentemot VFU och ämnesdidaktik. Bedömggruppen uppmanar lärosätet att stärka de didaktiska inslagen i UVK. Bedömggruppen ser en styrka i kontinuiteten av didaktiska och ämnesdidaktiska inslag men också tydliga svagheter i konkretiseringen av didaktik och ämnesdidaktik. Det är oklart vilka ämnesdidaktiska verktyg som studenterna ska skaffa sig och det saknas också ämnesdidaktisk litteratur, enligt bedömggruppen. Bedömggruppen uppmanar att lärosätet formulerar en tydligare helhetssyn på ämnesdidaktiska uppgifter och att sådana formuleringar också skrivs in i kursplanerna.

Målet att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande uppfylls inte. Ämneskurserna inom inriktningen samhällskunskap innehåller tillräckligt med inslag där studenterna får öva på och relatera till sin undervisning och bedömggruppen ser goda intentioner i kursinslag som är förberedande, men efterfrågar beskrivningar av inslag där studenterna får öva praktiskt på detta, framförallt inom UVK. Särskilt efterfrågas resonemang om hur kommande inslag kan relateras till en helhetssyn för att studenterna ska kunna erövra de efterfrågade förmågorna. De svagheter som bedömggruppen ser för målet om didaktik och ämnesdidaktik gäller till viss del även för det här målet, och rekommendationerna kvarstår om att stärka inslagen där studenterna får problematisera den genomförda undervisningen med hjälp av forskningslitteratur. Bedömggruppen vill också för den här bedömningsgrunden lägga till en uppmaning om att stärka delarna där studenterna tillsammans med andra får förhålla sig till sin undervisning. Vissa seminarieinslag finns i kursplanerna, men bedömggruppen vill se att detta stärks. Trots att inriktningen samhällskunskap bidrar till måluppfyllelse anser bedömggruppen att bristerna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan är så omfattande att utbildningen i sin helhet varken möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att bedöma utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling är uppfyllt genom att dessa frågor behandlas i UVK 1–3. Lärosätet har både en breddning och fördjupning i de tre kurserna, där det även finns flera examinerande moment.

Jämställdhetsperspektivet har på lärosätet sin främsta styrka i tydligheten och omfånget i kursinnehållet. Denna bedömningsgrund anses därmed uppfylld, men det behövs en förstärkning av hur det säkerställs att studenterna själva kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv i sin undervisning. Bedömggruppen efterfrågar en tydligare beskrivning av hur det säkerställs att studenterna kan beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Perspektivet behandlas framförallt inom utbildningen generellt och bedömggruppen rekommenderar lärosätet att utveckla arbetet med jämställdhet inom ämnet. Särskilt för

samhällskunskap som har ett undervisningsinnehåll som är relevant för jämställdhet är det rimligt att stärka säkerställandet av att studenterna kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv.

Lärosätet visar en styrka i hur strukturen för uppföljning, åtgärder och återkoppling ser ut. Bedömningsgrunden uppfylls väl där strukturen också har tydlig potential för att användas i faktiskt förändringsarbete. Särskilt starkt menar bedömargruppen att lärosätet arbetar med uppföljande åtgärder för att studenterna ska kunna fullfölja utbildningen. Vid intervjun lyfts också fram att inriktningen samhällskunskap på sina kurser försöker ge möjlighet att ha en löpande kommunikation med studenterna utöver den generella strukturen. Detta görs dels genomgående under kurserna, dels vid första och sista kurstillfället. Den tidiga kontakten som sker med studenter som har svårigheter att klara av studierna ska ses som ett föredöme.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Bedömargruppen anser att studenterna har inflytande på utbildningens utformning och genomförande. Studenterna är representerade i beslutande organ och det finns en struktur för direkt inflytande under kursernas och utbildningens genomförande. Utöver det kan de utvärdera sin utbildning digitalt och skriftligt samt muntligt i dialog med programansvarig. Studenternas synpunkter når kursansvariga och studenterna får också återkoppling. Bedömargruppen ser detta som ett tillräckligt system.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara inte tillfredsställande.

När det gäller bedömningsgrunden arbetsliv och samverkan finns det både för få exempel på hur detta sker och avsaknad av en helhetssyn. Lärosätet arbetar starkt med att sätta igång en ny VFU-organisation, vilket bedömargruppen ser som positivt men efterfrågar tydliga förstärkningar av arbetslivskopplingen till undervisningsämnet. Även om lärosätet lyfter fram samverkan som viktigt ur ett ämnesperspektiv saknas det konkretiseringar av hur det ska ske.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Lärosätets självvärdering visar att personalstyrkan på den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) har en ämnesmässig bredd och en hög andel disputerade inom främst pedagogik, men även i ämnen som sociologi och historia. De flesta har en ämneslärarexamen. Vid intervjun framkommer också att de undervisande lärarna ofta undervisar på motsvarande kurser i grundlärarprogrammet, vilket ger en god erfarenhet. Bedömargruppen menar att kompetensen är adekvat för kursernas innehåll och står i proportion till utbildningens volym för de kurser i UVK som hittills genomförts.

Däremot saknar bedömargruppen beskrivningar av strategier för att fylla kompetensen i utbildningens resterande terminer och är tveksam till genomförandet på lång sikt. Kompetensförsörjningsplaner finns enligt lärosätets självvärdering på avdelnings- och fakultetsnivå, och eftersom all personal i ämneslärarprogrammet finns vid en fakultet ska en sådan plan kunna ge en helhetsbild av personalbehovet. Vid intervjuerna vidhålls den goda kompetensförsörjningen särskilt för utbildningsvetenskap och pedagogik. Men bedömargruppen saknar resonemang, och därmed en uttalad strategi, om kommande specifika kompetensbehov i kurserna på UVK. Ett utvecklingsområde är att lärosätet utformar en sådan strategi för kompetensbehov inom UVK.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns inte en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Självvärderingen visar att det med vissa frågetecken, finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö. Bedömargruppen ser positivt på inrättandet av tre forskningsmiljöer: Barndom, lärande och utbildning (BALU), Forskning relationell pedagogik (FoRP), Learning in Science and Mathematics (LISMA) vid fakulteten för lärarutbildning. Men bedömargruppen efterfrågar tydligare beskrivningar av vilken forskning som bedrivs och på vilket sätt den är relevant för ämneslärarutbildningen. Ytterligare ett utvecklingsområde är lärosätets beskrivning av hur forskningsmiljöerna och deras forskning görs relevant i kurserna. Vid intervjuerna knyts sambandet mellan forskning och utbildning till att forskarna är de som undervisar i kurserna. Detta menar bedömargruppen är bra, men forskningsanknytningen blir också upp till varje lärares ansvar på ett sätt som inte säkerställer att olika studentgrupper får en likvärdig kunskap. Bedömargruppen efterfrågar därför en sammantagen strategi från lärosätet för hur sambandet mellan forskning och utbildning ska säkerställas, så att detta inte blir avhängigt av vad enskilda lärare gör.

Ämneslärarutbildningen är fortfarande under uppbyggnad på lärosätet, och självvärderingen tar upp strukturer och forum för hur det ska skapas en sammanhållen miljö som ett utvecklingsområde. Ett gemensamt forum där delarna i ämneslärarutbildningen knyts samman och där aktuell forskning förankras i utbildningen är under utveckling, enligt självvärderingen. Detta ser bedömargruppen positivt på, men menar att detta redan borde vara på plats och att lärosätet mer utförligt behöver formulera och beskriva en helhetssyn för kurserna i den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK).

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen*

I lärosätets självvärdering saknas till stor del resonemang om hur utbildningen ska säkerställa att studenterna ska visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Lärosätet hänvisar till den kommande kursen UVK5, men beskriver inte vad som förväntas ingå i denna kurs och därmed saknas enligt bedömargruppen en beskrivning av lärosätets

strategi för att bedömningsgrunden ska uppfyllas. Vid intervjuerna betonar lärosätet att huvudfokus ska ligga på att studenterna ska vara konsumenter av forskning, och de främsta efterfrågade förmågorna är därmed att kunna ta till sig och förstå relevant forskning. Detta menar lärosätet görs både i metodkursen som är löpande i den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) och ämneskurser. Bedömggruppen ser här en avsaknad av uttalad strategi för hur studenterna ska få de efterfrågade kunskaperna, och efterfrågar därför en tydlig plan för hur de olika examensmålen ska uppnås. Relationen mellan ämne och UVK i relation till kunskaper om vetenskapsteori och forskningsmetoder behöver också synliggöras i en sådan plan.

När det gäller kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet hänvisar lärosätet i självvärderingen till lärandemålet "kunna beskriva, diskutera och problematisera olika sätt att se på både kunskap och utbildning, förhållandet mellan en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt betydelsen av detta för den kommande yrkesutövningen /.../" i UVK1. Bedömggruppen anser att detta är en bra grund, men efterfrågar en beskrivning av hur en progression för denna kunskap ska ske.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

När det gäller att kunna tillvarata och systematisera generellt och särskilt för relevanta forskningsresultat hänvisar lärosätet i självvärderingen till lärandemål i kurser som ännu inte getts (UVK4, 5 och 7). Även om kurserna inte getts bör lärosätet kunna presentera hur de är tänkta att genomföras och hur målen i bedömningsgrunden ska uppfyllas. När detta inte görs menar bedömggruppen att det inte går att se om lärosätet möjliggör att målet uppfylls genom utformning och genomförande, eller säkerställer det genom examination.

Bedömggruppen ser däremot i självvärderingen att ett moment om generell kritiskt granskande förmåga och reflektion över egna och andras erfarenheter är påbörjad i UVK 1–3. Detta görs genom ett återkommande kursupplägg, där studenterna skriftligt och muntligt får träna sig i att vara vetenskapligt kritiska gentemot föreläsningar och litteratur. Bedömggruppen ser positivt på att ett kritiskt förhållningssätt och en förmåga till reflektion introduceras tidigt, men saknar resonemang om hur detta fullföljs och hur det relateras till andra delar av utbildningen som verksamhetsförslag utbildning (VFU). Vid intervjuerna påpekas att samspelet mellan ämne, VFU och UVK är viktigt och centralt. Detta instämmer bedömggruppen i, men saknar konkretiseringar och helhetsbeskrivningar av hur detta ska gå till.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Vid intervjuerna diskuterar ledningsgruppen och UVK-gruppen didaktik och ämnesdidaktik i relation till utbildningens helhet. Lärosätets representanter menar att ämneslärarutbildningen har haft brister i att vara en sammanhållen utbildning, men att ett utvecklingsarbete sker där UVK får en roll i att länka samman utbildningens olika delar. Detta ser bedömgargruppen positivt på, men uppmanar också till att särskilt ge didaktik en starkare position för att UVK ska kunna vara denna länk.

Lärosätet arbetar med målet främst inom ämneskurser, inte inom UVK. UVK ges i detta sammanhang främst rollen som en sammanhållande länk gentemot VFU och ämnesdidaktik. Bedömgargruppen uppmanar lärosätet att i UVK stärka de didaktiska inslagen.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Självvärderingen innehåller många resonemang och beskrivningar av innehåll som förbereder för att studenterna ska kunna få förmåga i relation till undervisning, där varje elevs lärande och utveckling stimuleras. I dessa beskrivningar menar bedömgargruppen att både utformning, genomförande och examination finns med. Men bedömgargruppen saknar beskrivningar av moment av faktiskt genomförande där studenterna planerar, genomför, utvärderar och utvecklar undervisning. Lärosätet hänvisar till kommande verksamhetsförlagda utbildning (VFU) och UVK-kurser längre fram i programmet där sådant genomförande ska ske. Att ha en progression och gå från teori till praktik i studenternas egen undervisning är i sig inget som bedömgargruppen menar är felaktigt. Men lärosätet saknar, enligt bedömgargruppen, en beskrivning av hur detta ska ske genom att innehållet i de kommande kurserna inte presenteras eller relateras till en helhetssyn. En sådan beskrivning efterfrågas därför starkt.

Lärosätet har enligt självvärderingen som avsikt att sammanfläta kurser i UVK, VFU och ämnena till en helhet. Detta identifieras däremot av lärosätet som ett utvecklingsområde och även här saknas det enligt bedömgargruppen resonemang om hur detta ska ske. Vikten av en sådan sammanflätning lyfts också starkt fram vid intervjuerna. Bedömgargruppen ser här goda intentioner, men menar att lärosätet behöver utveckla och konkretisera en helhetssyn för hur målet ska uppnås.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt
Bedömning med motivering:

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Lärosätet beskriver i självvärderingen hur vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt fokus på mänskliga rättigheter och barnkonventionen behandlas i UVK 1–3. Självvärderingen beskriver både en breddning och fördjupning i de tre kurserna, där det även finns flera examinerande moment. Exempelvis sker i UVK 2 en examinerande uppgift där tankar om en pedagogisk grundsyn

ska relateras till vetenskapliga, filosofiska och etiska överväganden där mänskliga rättigheter, barnkonvention och hållbar utveckling ingår. Lärosätet nämner i självvärderingen att hela bedömningsgrunden fördjupas i kommande UVK-kurser längre fram i programmet. Bedömaregruppen menar att beskrivningen visar på en god bredd och tanke om fördjupning, men ser det som en svaghet att det inte går att utläsa i självvärderingen hur fördjupningen ska gå till.

Lärosätets beskrivning av hållbar utveckling är kortfattad med en tydlig fokusering på social hållbarhet. Ett utvecklingsområde är därför att lärosätet beskriver och utformar ett bredare perspektiv på hållbar utveckling.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen innehåll i kurser där kunskap om och förståelse för jämställdhet beaktas och kommuniceras på ett sätt som bedömaregruppen uppfattar som tydligt och tillräckligt. Exempelvis finns i UVK-kurserna mål om att kunna "redogöra för och problematisera begrepp som demokrati, värdegrund, diskriminering och jämställdhet i relation till läroplanen och skolans praktik". Men den här kunskapen om begreppet jämställdhet skulle kunna förstärkas, för att ge studenterna de förmågor som efterfrågas i att själva kunna beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Bedömaregruppen efterfrågar därför fler beskrivningar av innehåll och examinationer, som säkerställer att studenterna efter utbildningen kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv. Vid intervjuerna påpekar lärosätet att studenterna examineras efter sin förmåga att praktisera ett jämställdhetsperspektiv på en uppgift där undervisning planeras. Sammantaget ser bedömaregruppen att lärosätet i sina kurser har innehåll som både ger kunskaper och färdigheter i ett jämställdhetsperspektiv, men efterfrågar att dessa delar utvecklas och formuleras mer helhetligt.

Bedömaregruppen ser att det också finns utvecklingsområden för utbildningens utformning och genomförande. Det gäller beskrivningar av hur jämställdhetsperspektivet beaktas i bemanning, litteratur och klassrumsklimat.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Självvärderingen visar enligt bedömaregruppen till övervägande del att utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination systematiskt följs upp. Särskilt för programnivån redovisar lärosätet en omfattande struktur för systematiskt kvalitetsarbete. Den programansvariga producerar med utgångspunkt i självvärderingar en verksamhetsutvecklingsplan varje år och har dialog med lärosätets ledning om utvärdering av verksamhetens resultat och förslag på förändringar. Bedömaregruppen menar att detta ger förutsättningar för att resultatet systematiseras, lyfts till ledningsnivå och även omsätts i åtgärder. Även på kursnivå beskriver självvärderingen en tydlig struktur för uppföljning, åtgärder och återkoppling till både studenter, lärare och kursansvariga.

Bedömargruppen ser huvudsakligen positivt på lärosätets arbete, även om strukturen är tämligen omständlig, och hade önskat mer konkreta exempel på frågor som lyfts och åtgärdats.

Sammantaget menar bedömargruppen att bedömningsgrunden för uppföljning, åtgärder och återkoppling är uppfylld.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet beskriver i självvärderingen hur de verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid och arbetar för att fånga upp studenter som ligger efter under pågående utbildning. Lärosätet tar kontakt både med studenter som slutar oannonserat och studenter som anmäler avbrott för att förhöra sig om orsakerna till deras avbrott.

Lärosätet ser det som att de rekryterar ännu bredare än andra lärosäten och har flera studentnära stödfunktioner för att hjälpa studenter från studieovana miljöer (och även andra). Detta görs främst genom olika läroverkstäder där bedömargruppen ser det som särskilt positivt att detta erbjuds till alla studenter med både bokningsbara tider och dropin. Att resurser för individuellt stöd på kursnivå ingår i varje kursbudget är också ett gott exempel. Lärosätet beskriver också i självvärderingen hur studenter som har knappa studieresultat följs upp på individnivå en gång per termin, och detta beskrivs som en framgångsfaktor för att motverka studieavhopp.

Bedömargruppen menar att lärosätet har en tydlig och väl fungerande strategi för att studenterna ska kunna genomföra utbildningen inom planerad studietid. Lärosätet uppmanas att ha en strategi för hur detta ska kunna fortsätta när utbildningen är i gång i full skala med betydligt fler studenter.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätet lyfter i självvärderingen fyra delar där studentperspektivet är centralt och ger studenterna möjligheter att ta en aktiv roll: representation i beslutande nämnder, program- och kursutvärderingar, studentdialoger samt studentinflytande i undervisningen. Bedömargruppen instämmer i att dessa fyra delar kan samverka för att studentperspektivet uppfylls, men ser också att det finns vissa frågetecken som inte besvaras i självvärderingen. Det första frågetecknet gäller i vilka organ som studenterna är representerade. Av intervjuerna framgår att studentrepresentation finns i alla formella och beslutande organ i lärarutbildningen. Studenterna saknar representation i styrgruppen som av lärosätet beskrivs mer som en arbetsform än ett beslutande eller beredande organ.

För studentdialogerna beskrivs funktionen där studenterna ska kunna lyfta allt som känns viktigt, och strukturen där programansvarig och två studenter från varje klass deltar. Bedömargruppen menar att strukturen är bra, men efterfrågar exempel på vad som tas upp och hur det fungerar i verkligheten. Även när det gäller studentinflytandet på kursnivå efterfrågar bedömargruppen konkreta exempel.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är inte utformad och genomförs inte på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker inte med det omgivande samhället.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen nästan inte alls hur studenterna får beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Lärosätet hänvisar all denna beredskap till VFU och att studenterna ska växa in i yrkesrollen. Vid intervjuerna betonas den nya VFU-organisationen som en möjlighet för att samla frågor om studenternas yrkesutveckling. Bedömaregruppen ser positivt på detta, men efterfrågar beskrivningar av hur studenterna ska få generiska kunskaper som beredskap att möta exempelvis nya läroplaner, organisatoriska förändringar, nya pedagogiska idéer och nya pedagogiska verktyg.

Bedömaregruppen noterar också att brister det finns i samverkan med det omgivande samhället och andra skolor, förutom VFU. VFU är en viktig del av utbildningen och i självvärderingens beskrivning av VFU redovisar lärosätet planer för en förbättrad struktur, vilket bedömaregruppen ser positivt på. Men samverkan behöver ske på fler sätt och detta behöver beskrivas i självvärderingen. Bedömaregruppen efterfrågar beskrivningar av hur arbetslivets aktörer samverkar och har inflytande på utbildningens utformning och genomförande, samt hur arbetslivets perspektiv kommer in i ämnen och UVK förutom genom den undervisande personalens erfarenheter.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Lärosätet har generellt svaga beskrivningar av hur utbildningens olika delar bildar en helhet i ett ämnesläraperspektiv. Utbildningen är under uppbyggnad, vilket innebär att mycket av beskrivningarna i självvärderingen och intervjuerna behöver handla om planerade och ännu inte genomförda kurser. För både personalkompetens och kursstruktur lutar sig lärosätet mycket på erfarenhet från grundläraiprogrammet. Bedömaregruppen ser det som positivt att det finns goda erfarenheter att använda och bygga vidare på, samt att lärosätet lyfter fram en del goda och relevanta exempel på kursinnehåll och strukturer. Men bedömaregruppen menar att det finns stora behov av att utveckla och formulera dessa erfarenheter och exempel i relation till en helhetsbild för UVK:s roll i ämneslärautbildningen.

När det gäller förutsättningar i form av personal visar självvärderingen att personalstyrkan på den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) har en ämnesmässig bredd och en hög andel disputerade inom främst pedagogik, men även i ämnen som sociologi och historia. Bedömaregruppen menar att kompetensen är adekvat för kursernas innehåll och står i proportion till utbildningens volym för de kurser i UVK som hittills genomförts.

Det är också tydligt att lärosätet har möjlighet att utveckla en stark utbildningsmiljö inom UVK, som till stor del kan hämtas från en redan uppbyggd lärarutbildning. Lärosätet uppvisar också en medvetenhet om att forum och strukturer för att skapa en sammanhållen miljö för ämneslärarutbildningen behöver skapas och utvecklas. Bedömargruppen anser att utbildningsmiljön inte är tillfredställande i nuläget men det finns goda inslag och en god medvetenhet om vilka utvecklingsområdena är. Lärosätet rekommenderas därmed att formulera en tydligare strategi för hur utvecklingen ska ske.

När det gäller utformning, genomförande och resultat visar underlaget en del goda exempel, men dessa exempel är för få och de sätts sällan in i en helhet för den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) och ämneslärarutbildningen i stort. Tydliga svagheter finns främst i området för vetenskapsteori och forskningsmetoder. Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls därmed inte. Även när det gäller målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat ser bedömargruppen svagheter både i beskrivningar av vad som ska ingå för att uppfylla målen och att helhetssyner ofta saknas eller är svagt utvecklade.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls enligt lärosätet inte främst genom UVK, utan inom ämneskurser. UVK har i detta sammanhang främst rollen som en sammanhållande länk gentemot VFU och ämnesdidaktik. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att stärka de didaktiska inslagen i UVK.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande anses inte vara uppfyllt. Bedömargruppen ser goda intentioner i kursinslag som är förberedande, men efterfrågar beskrivningar av inslag där studenterna får öva praktiskt på detta. Särskilt efterfrågas resonemang om hur kommande inslag kan relateras till en helhetssyn för att studenterna ska kunna erövra de efterfrågade förmågorna.

Målet om att bedöma utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling är uppfyllt genom att dessa frågor behandlas i UVK 1–3. Lärosätet har både en breddning och fördjupning i de tre kurserna, där det även finns flera examinerande moment.

Jämställdhetsperspektivet har på lärosätet sin främsta styrka i tydligheten och omfånget i kursinnehållet. Denna bedömningsgrund anses därmed uppfyllt, men där det behövs en förstärkning av hur det säkerställs att studenterna själva kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv i sin undervisning.

Lärosätet visar en styrka i hur strukturen för uppföljning, åtgärder och återkoppling ser ut. Bedömningsgrunden uppfylls väl där strukturen också har tydlig potential för att användas i faktiskt förändringsarbete. Särskilt starkt menar bedömargruppen att lärosätet arbetar med uppföljande åtgärder för att studenterna ska kunna fullfölja utbildningen. Den tidiga kontakten som sker med studenter som har svårigheter att klara av studierna ska ses som ett föredöme.

Bedömningsgrunden studentperspektiv anses uppfyllt. Studenterna är representerade i beslutande organ och det finns en struktur för direkt inflytande under kursernas och utbildningens genomförande.

När det gäller bedömningsgrunden arbetsliv och samverkan finns det både för få exempel på hur detta sker och avsaknad av en helhetssyn. Lärosätet arbetar starkt med att sätta igång en ny VFU-organisation, vilket bedömaregruppen ser som positivt men efterfrågar tydliga förstärkningar arbetslivskopplingen till undervisningsämnet.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Lärargruppens sammantagna kompetens för att ge ämneslärarutbildning i samhällskunskap är svag på lärosätet, enligt bedömaregruppen. Främst gäller detta när samtliga kurser i samhällskunskap ska ges framöver. Både på kort och lång sikt behöver kompetensen stärkas och säkerställas och tydligare sättas i relation till ämnet samhällskunskap. Enligt lärartabellen och självvärderingen finns i lärargruppen vetenskapligt meriterad personal och personal med professionserfarenheter, i form av egen genomgången lärarutbildning. Det finns också en blandning av personer med pedagogisk/didaktisk kompetens och ämneskompetens i både sociologi, statsvetenskap och historia. Enligt självvärderingen är doktorn i historiedidaktik lektor i de samhällsorienterade ämnenas didaktik, vilket enligt bedömaregruppen är en styrka för samhällskunskapsämnet.

I självvärderingen nämns en möjlig rekrytering i statsvetenskap som en del av en strategi för kompetensförsörjningen. Vid intervjuerna nämns flera rekryteringsbehov och att det finns med i en strategiplan, men bedömaregruppen har svårt att förstå hur lärosätet ska säkerställa att detta ska täcka behovet när ämnet samhällskunskap ges i samtliga 120 högskolepoäng på ämneslärarprogrammet. Behovet av att tydligare knyta lärare som tas in från andra ämnesdiscipliner på lärosätet till samhällskunskapsämnet framgår också av intervjuerna. Att ett sådant behov är uppmärksammat menar bedömaregruppen är bra, men saknar en plan för hur det ska ske.

Bedömaregruppen menar att strategin för kompetensförsörjning är för svag och efterfrågar framför allt en plan för hur den disciplinspecifika kompetens som sägs finnas på lärosätet ska formas till en helhet för lärarutbildningen i samhällskunskap.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns inte en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen att det finns flera relevanta forskningsmiljöer. De beskrivs däremot inte alls eller mycket kortfattat och sätts inte i relation till utbildningen i samhällskunskap. Vid intervjuerna beskrivs ämnesdidaktiken som den främsta styrkan i forskningsmiljöerna. I relation till

forskningsmiljöernas relevans för ämnesläroartutbildningen nämner både självvärderingen och intervjuerna styrgruppen för ämnesläroartutbildningen som en sammanhållande länk. Att styrgruppen tar ansvar för att forskning och ingående ämnen där får möjlighet att lära av varandra menar bedömargruppen är bra, men efterfrågar också en starkare koppling mellan forskarmiljöerna och läroartutbildningen. Inte minst gäller detta för samhällskunskapen.

Tre praktiska projekt kopplade till en forskningsplattform för Lärande i samverkan presenteras i lärosätets självvärdering. Inget av projekten bedöms däremot ha en tydlig koppling till ämnesläroartutbildningen i samhällskunskap. Det är enligt bedömargruppen svårt att utifrån lärosätets samlade beskrivningar avgöra kvaliteten för både forskningsmiljön och den professionsinriktade miljön för ämnesläroartutbildningen i samhällskunskap. Och framför allt saknas det strategier och specifika forum, där vetenskapligheten och professionsinriktningen för ämnet samhällskunskap kan få specifik uppmärksamhet och en helhetssyn. Detta gäller även för sambandet mellan forskning och utbildning.

Lärosätet för fram att underlaget till självvärderingen är begränsad, eftersom bara 15 högskolepoäng av 90/120 högskolepoäng genomförts. Bedömargruppen uppfattar i både självvärderingen och vid intervjuerna en vilja att arbeta fram en livskraftig utbildningsmiljö för ämnesläroartutbildningen i samhällskunskap. Denna vilja välkomnas av bedömargruppen, men ser det som bekymmersamt att utbildningen bedrivs utan att en helhetssyn och stabilitet för detta är på plats i nuläget.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Lärosätet visar i självvärderingen att det finns en genomtänkt idé för hur samhällskunskap ska ge en helhet genom både bredd och djup. I beskrivningen betonar lärosätet det svåra i att ge utbildning i ett blockämne som samhällskunskap. Vid intervjuerna går lärosätet ett steg längre och menar att de vill komma bort från synen på ämnet som ett blockämne, där ämnesdidaktiken ska vara det sammanhållande kittet som ger ämnet en helhetssyn. Självvärderingen lyfter fram att de ska ge förutsättningar för studenterna att skaffa en helhetssyn, genom att ha tvärdisciplinära kurser tidigt och sent i utbildningen. Dessa kurser ramar in de ämnesdisciplinära kurserna, där även kulturgeografi förutom statsvetenskap, nationalekonomi och sociologi ingår. Lärosätets självvärdering menar också att centrala begrepp som aktör, struktur, demokrati och makt ska följa med genom de olika kurserna. Vid intervjuerna utvecklas bilden av hur de centrala begreppen ska introduceras tidigt och sedan användas återkommande under utbildningen.

Bedömargruppen menar att de genomförda och planerade kurserna har förutsättningar för att bedömningsgrunden ska uppfyllas. Användandet av centrala begrepp som demokrati och makt ger enligt bedömargruppen förutsättningar för att perspektiven återkommer och att kunskaperna därmed blir väsentligt fördjupade. Bedömargruppen menar att studenterna därmed får förutsättningar att skaffa de nödvändiga ämneskunskaperna. Det faktum att lärosätet inte har haft några självständiga

arbeten i samhällskunskap under den aktuella perioden och att bara några få kurser i samhällskunskap har genomförts, gör samtidigt att bedömargruppen bara kan bedöma att förutsättningarna finns men inte i vilken grad de faktiskt förverkligas.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätet lyfter fram den genomförda kursen *Samhällskunskap 1* som en grundförutsättning för att uppnå målet om att studenterna ska kunna visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori och forskningsmetoder. I de ämnesdisciplinära kurserna ska sedan enligt självvärderingen den grunden preciseras för varje disciplin och sedan knyts samman i de tvärdisciplinära kurserna. Bedömargruppen delar lärosätets bedömning att innehållet i *Samhällskunskap 1* kan ge goda förutsättningar, men ser en otydlighet i hur det ska bli en helhet. Särskilt gäller otydligheten de forskningsmetoder där det inte finns beskrivet några kursinslag där detta får särskilt fokus.

Bedömargruppen ser en risk i att det nuvarande upplägget kan ge fragmentariska kunskaper och att viktiga delar inte kommer med. Lärosätet pekar i självvärderingen på att kursen *Samhällskunskap 8* ska kunna ge samhällsvetenskaplig metod en fördjupning och helhet, men tonar ner detta vid intervjuerna. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att förverkliga metodfördjupningen i någon av de senare kurserna i samhällskunskap med särskilt fokus på metodologiska aspekter som är riktade mot blivande samhällskunskapslärare.

Lärosätets beskrivning i självvärderingen av hur studenterna ska få och visa kunskaper om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är enligt bedömargruppen svag och bristfällig. Lärosätet påpekar att relationen mellan ämnesstudier och VFU är central för detta mål och visar hur sådana kurser följer efter varandra i kursstrukturen. Bedömargruppen menar att detta möjligen visar på att förutsättningar därmed ges för ett relevant innehåll, men efterlyser starkt beskrivningar av hur detta faktiskt ska göras genom innehåll och lärandemål.

Lärosätet har inte haft några självständiga arbeten i samhällskunskap under den aktuella perioden och har inte heller genomfört kurserna i samhällskunskap som ligger i den senare delen av utbildningen. Bedömargruppen kan därför inte avgöra i vilken grad vetenskapsteoretiska och metodologiska kunskaper förverkligas i studenternas examinationer och självständiga arbeten.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

I självvärderingen argumenterar lärosätet för hur en tidig VFU med tillhörande lärandemål och examination ger en introduktion i att behandla erfarenheter. Erfarenheterna ska sedan utökas i kommande ämneskurser och VFU, för att avslutas med examensarbetet. Lärosätet exemplifierar från

en specifik ämneskurs, där studenten gör en mindre observation ute i samhället som sedan ska relateras till forskning. Vid intervjun utvecklar lärosätet beskrivningen genom att betona de stora öppningar som finns mellan ämnesstudier, VFU och didaktik för att bearbeta egna och andras erfarenheter. Bedömaregruppen ser positivt på att det finns en strategi och planering för var i utbildningen studenterna ska få förutsättningar för att kunna bearbeta egna och andras erfarenheter på ett systematiskt sätt, men menar också att underlaget sammantaget saknar konkretisering och helhetssyn. Bedömaregruppen efterlyser därför en tydligare strategi med konkreta inslag för hur studenterna får ta del av lärares och andras erfarenheter i samhällskunskap på ett strukturerat sätt, där de själva och ihop med andra kritiskt får reflektera över och systematisera sådana erfarenheter.

Även när det gäller att använda relevanta forskningsresultat ser bedömaregruppen en otydlighet hos lärosätet. I både självvärderingen och intervjuerna beskrivs forskningsläget för specifik forskning om samhällskunskapsdidaktik som svag, och strategin är därför att också använda didaktisk forskning från andra ämnen. Bedömaregruppen ser här en risk i att forskningen inte har eller får en tydlig relevans för yrkesverksamheten som samhällskunskapslärare, och efterlyser därför en tydlig strategi för hur det säkerställs att relevant forskning för yrkesutövningen används i undervisningen.

Lärosätet har inte haft några självständiga arbeten i samhällskunskap under den aktuella perioden. Det är därför inte möjligt att bedöma i vilken grad som bedömningsgrundens kunskaper och förmågor får uttryck i sådana arbeten.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Lärosätet betonar i självvärderingen att ämnesdidaktik i samhällskunskap ska ske integrerat i de ämnesteoretiska studierna. Kursen *Samhällskunskap 1* ska ge de teoretiska och ämnesdidaktiska grunderna för detta, och didaktiseringen ska sedan ske kontinuerligt i övriga kurser. I kursplanerna framgår det också att ämnesdidaktiska lärandemål med tillhörande examinationer förekommer tämligen heltäckande. Bedömaregruppen ser en styrka i kontinuiteten av didaktiska och ämnesdidaktiska inslag.

Men bedömaregruppen ser också tydliga svagheter i konkretiseringen av didaktik och ämnesdidaktik. I *Samhällskunskap 1*, som lägger grunden för kommande ämnesdidaktiska inslag, är det enligt bedömaregruppen oklart vilka ämnesdidaktiska verktyg som studenterna ska skaffa sig, och det saknas också ämnesdidaktisk litteratur. Flera gånger där det finns ämnesdidaktiska lärandemål i kurserna sker också examinationen antingen muntligt eller skriftligt, där bedömaregruppen menar att det tydligare kan formuleras så att studenterna med hjälp av litteratur får skriftligt problematisera sina egna muntliga framställningar. Vid intervjun kompletterar lärosätet beskrivningen av muntliga uppgifter och framhåller att det ofta finns någon form av skriftlig uppgift som komplement. Bedömaregruppen uppmanar att lärosätet formulerar en tydligare helhetssyn för sådana ämnesdidaktiska uppgifter och att sådana formuleringar skrivs in i kursplanerna. Även om bedömaregruppen förstår att aktuell samhällskunskapsdidaktisk forskning behöver läggas till i samband med att kursen hålls för att det ska vara aktuellt, är bedömningen att förekomsten av ämnesdidaktisk litteratur och teori generellt är svag och behöver stärkas.

När det gäller metodik anser bedömargruppen att den ingår i bedömningen av ämnesdidaktiken.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet ser att den här bedömningsgrunden starkt hör ihop med bedömningsgrunden om didaktik och ämnesdidaktik. Bedömargruppen delar den uppfattningen och ser i lärosätets samlade beskrivning en kontinuitet i hur studenterna löpande får öva på att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen. De svagheter som bedömargruppen ser för målet om didaktik och ämnesdidaktik gäller däremot till viss del även för det här målet, och rekommendationerna kvarstår om att stärka inslagen där studenterna får problematisera den genomförda undervisningen med hjälp av forskningslitteratur. Kurserna innehåller samtidigt tillräckligt med inslag där studenterna får öva på och relatera till sin undervisning för att målet ska anses vara uppfyllt.

Bedömargruppen vill också för den här bedömningsgrunden lägga till en uppmaning om att stärka delarna där studenterna tillsammans med andra får förhålla sig till sin undervisning. Vissa seminarieinslag finns i kursplanerna, men bedömargruppen vill se att detta stärks.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Lärosätet visar i självvärderingen att det finns ett relevant kursinnehåll för bedömningsgrunden jämställdhet. Enligt självvärderingen finns det också krav och riktlinjer för både lärares bemötande och utbildningens struktur genom ämnesläroarbetsutbildningens styrning. Lärosätet tar upp detta som ett utvecklingsområde, där ämnets personal ska få kompetensutveckling.

Bedömargruppen ser positivt på lärosätets medvetenhet om behovet av kompetensutveckling på området. Men bedömargruppen efterfrågar också några konkreta åtgärder som kan genomföras före kompetensutvecklingen. Sådana åtgärder är strategier för att öka jämställdheten på bemanningen av ämneskurserna och ämnets ansvar för att säkerställa ett jämställt klimat i klassrummet. En annan åtgärd är att använda ett jämställdhetsperspektiv när lärosätet tar fram och analyserar befintlig kurslitteratur.

Bedömargruppen efterfrågar en tydligare beskrivning av hur det säkerställs att studenterna kan beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Att det är vid VFU som lärosätet kan bedöma studenternas förmåga att själva använda ett jämställdhetsperspektiv är naturligt. Men särskilt för ämnet samhällskunskap som har ett undervisningsinnehåll som är relevant för jämställdhet är det rimligt att stärka säkerställandet av att studenterna kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv.

Bedömargruppen anser sammantaget att ett tydligt undervisningsinnehåll och klara riktlinjer visar att målet om jämställdhet är tillfredsställande uppfyllt.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Självvärderingen visar enligt bedömaregruppen att utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs upp systematiskt. Självvärderingen beskriver en omfattande struktur för systematiskt kvalitetsarbete. Den programansvariga producerar med utgångspunkt i självvärderingarna en verksamhetsutvecklingsplan varje år, och har också en dialog med lärosätets ledning om utvärdering av verksamhetens resultat och förslag på förändringar. I beskrivningen av uppföljningen på ämnesnivå hänvisar självvärderingen till en generell struktur på kursnivå för uppföljning, åtgärder och återkoppling till studenter. Vid intervjun lyfts också fram att ämnet på sina kurser försöker ge möjlighet att ha en löpande kommunikation med studenterna utöver den generella strukturen. Detta görs dels genomgående under kurserna, dels vid första och sista kurstillfället. Bedömaregruppen ser huvudsakligen positivt på lärosätets arbete, även om strukturen är tämligen omständlig, men vill se mer konkreta exempel på frågor som har lyfts och åtgärdats.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet hänvisar i självvärderingen till en gemensam strategi och struktur för hur de verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid och arbetar för att fånga upp studenter som ligger efter under pågående utbildning. Lärosätet tar kontakt både med studenter som slutar oannonserat och studenter som anmäler avbrott för att förhöra sig om orsakerna till deras avbrott.

Lärosätet upplever att de rekryterar ännu bredare än andra lärosäten och har flera studentnära stödfunktioner för att hjälpa studenter från studieovana miljöer (och även andra). Lärosätet beskriver också i självvärderingen hur studenter som har knappa studieresultat följs upp på individnivå en gång per termin. Detta beskrivs som en framgångsfaktor för att motverka studieavhopp.

När fler kurser i samhällskunskap har genomförts menar bedömaregruppen att det också behövs en analys av vilka specifika svårigheter som studenterna eventuellt kan uppleva på ämneskurserna, för att högskolan ska kunna göra en relevant kursutveckling.

Bedömaregruppen menar att lärosätet har en tydlig och väl fungerande strategi för att studenterna ska kunna genomföra utbildningen inom planerad studietid. Lärosätet uppmanas att ha en strategi för hur detta ska kunna fortsätta när utbildningen är i gång i full skala med betydligt fler studenter.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätet lyfter i självvärderingen fram fyra delar där studentperspektivet är centralt och ger studenterna möjligheter att ta en aktiv roll: representation i beslutande nämnder, program- och kursutvärderingar, studentdialoger samt studentinflytande i undervisningen. Vid intervjun framgår det

att studenterna inte har någon representant i ämneslärarprogrammets styrgrupp, med motiveringen att detta mer ska ses som en arbetsform än ett beredande eller styrande organ.

På ämnesnivå betonas både i självvärderingen och intervjuerna den form där studenter i början på en kurs formulerar förväntningar som sedan följs upp i slutet på kursen.

Bedömggruppen menar att strukturen för studentperspektiv verkar bra, men efterfrågar exempel på vad som tas upp och hur det fungerar i verkligheten. Även för studentinflytandet på kursnivå vill bedömggruppen se exempel på hur detta fungerar i verkligheten. Att så få kurser har genomförts i ämnet bidrar till att det i självvärderingen och intervjuerna har varit svårt att få fram exempel. Lärosätet uppmanas därför att följa upp hur de goda intentionerna och den tydliga strukturen fortsättningsvis fungerar.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är inte utformad och genomförs inte på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker inte med det omgivande samhället.*

Lärosätet har i självvärderingen nästan ingen beskrivning av hur studenterna får beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Lärosätet hänvisar helt och hållet till VFU och att studenterna där får möjligheten att växa in i yrkesrollen. Bedömggruppen efterfrågar beskrivningar av hur studenterna ska få generiska kunskaper som beredskap att möta exempelvis nya läroplaner, organisatoriska förändringar, nya pedagogiska idéer och nya pedagogiska verktyg.

Bedömggruppen ser också brister i samverkan med det omgivande samhället och skolorna, förutom VFU. För VFU redovisar lärosätet planer för en förbättrad struktur i form av exempelvis samarbetsskolor, vilket bedömggruppen ser positivt på. Intervjun visar att det är självklart att samarbeta med det omgivande samhället i ämnet samhällskunskap, men det är svårt att se hur ämnet och ämneskurserna på ett strukturerat sätt ger möjlighet till detta förutom i VFU och självständiga arbeten.

Bedömggruppen efterfrågar därför en strategi för ämnets samverkan med arbetslivets aktörer och hur arbetslivets perspektiv kommer in i ämneskurserna förutom via undervisande personals erfarenheter.

Samlat omdöme ämne och ämnesdidaktik

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Lärosätets beskrivning av ämneslärutbildningen i samhällskunskap präglas till stor del av att utbildningen fortfarande är i en uppstartsfas och att det fortfarande pågår planering för delar och helhet. Detta ger också svårigheter vid bedömningen av om de olika bedömningsgrunderna uppfylls eller inte. Sammantaget ser bedömargruppen en vilja och ett arbete för att skapa en sammanhållen ämneslärutbildning i samhällskunskap, där delar är på väg att utvecklas och det finns tendenser till en helhetssyn. Detta ses som positivt. Men det finns också svagheter och otydligheter som inte bara kan förklaras med att utbildningen är under utveckling, och att detta löser sig när kursplanerna antas och när kurserna startar. Bedömargruppen ser ett antal åtgärder som lärosätet och ämnet samhällskunskap behöver ta tag i.

Bedömningsgrunderna personal och utbildningsmiljö bedöms som ej tillfredsställande. När det gäller förutsättningar i form av personalens kompetens och sammansättning samt utbildningsmiljö, efterfrågar bedömargruppen främst en strategi och ett arbete för att skapa en livskraftig ämnesgrupp och ämnesmiljö. Bedömargruppen menar att strategin för kompetensförsörjning är för svag och efterfrågar framför allt en plan för hur den disciplinspecifika kompetens som sägs finnas på lärosätet ska formas till en helhet för lärutbildningen i samhällskunskap. Den forskning som bedrivs på lärosätet, antingen i egna forskarmiljöer eller på annat sätt, behöver ha något forum som säkerställer att forskningen kommer både övrig personal i samhällskunskap och studenter till del. Detta behöver ske på ett sätt som gör att det inte är beroende av att enskilda lärare presenterar egen forskning, som i sig självklart är bra, för att sambandet mellan forskning och utbildning ska stärkas.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Lärosätet visar att det finns en genomtänkt idé för hur samhällskunskap ska ge en helhet genom både bredd och djup. Bedömargruppen menar att de genomförda och planerade kurserna har förutsättningar för att bedömningsgrunden ska uppfyllas. Användandet av centrala begrepp som demokrati och makt ger förutsättningar för att perspektiven återkommer och att kunskaperna därmed blir väsentligt fördjupade, enligt bedömargruppen. Bedömargruppen menar att studenterna därmed får förutsättningar att skaffa de nödvändiga ämneskunskaperna.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inte. Lärosätet lyfter fram kursen *Samhällskunskap 1* som en grundförutsättning för att nå målet om att studenterna ska kunna visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori och forskningsmetoder. I de ämnesdisciplinära kurserna ska sedan den grunden preciseras för varje disciplin och sedan knyts samman i de tvärdisciplinära kurserna. Bedömargruppen delar lärosätets bedömning att innehållet i *Samhällskunskap 1* kan ge goda förutsättningar, men ser en risk i att det nuvarande upplägget kan ge fragmentariska kunskaper och att viktiga delar inte kommer med. Lärosätet påpekar att relationen mellan ämnesstudier och VFU är central för målet, och visar hur sådana kurser följer efter varandra i kursstrukturen. Bedömargruppen menar att det visar att förutsättningar därmed ges för ett relevant innehåll, men efterlyser beskrivningar av hur detta faktiskt ska göras genom innehåll och lärandemål.

Målet att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Bedömargruppen ser positivt på att det finns en strategi och planering för var i utbildningen studenterna ska få förutsättningar för att kunna bearbeta egna och andras erfarenheter på ett systematiskt sätt, men menar också att underlaget sammantaget saknar konkretisering och helhetssyn. Bedömargruppen efterlyser därför en tydligare strategi med konkreta

inslag för hur studenterna får ta del av lärares och andras erfarenheter i samhällskunskap på ett strukturerat sätt, där de själva och ihop med andra kritiskt får reflektera över och systematisera sådana erfarenheter. Bedömaregruppen ser en risk i ambitionen att använda ämnesdidaktisk forskning också från andra ämnen, eftersom forskningen inte har eller får en tydlig relevans för yrkesverksamheten som samhällskunskapslärare. Därför efterlyser bedömaregruppen en tydlig strategi för hur det säkerställs att relevant forskning för yrkesutövningen används i undervisningen.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls inte. Bedömaregruppen ser en styrka i kontinuiteten av didaktiska och ämnesdidaktiska inslag men också tydliga svagheter i konkretiseringen av didaktik och ämnesdidaktik. Det är oklart vilka ämnesdidaktiska verktyg som studenterna ska skaffa sig och det saknas också ämnesdidaktisk litteratur, enligt bedömaregruppen. Bedömaregruppen uppmanar att lärosätet formulerar en tydligare helhetssyn på ämnesdidaktiska uppgifter och att sådana formuleringar också skrivs in i kursplanerna.

Målet att utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten för att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Bedömaregruppen ser i lärosätets samlade beskrivning en kontinuitet i hur studenterna löpande får övning att planera, genomföra, utvärdera och utveckla sin undervisning. De svagheter som bedömaregruppen ser för målet om didaktik och ämnesdidaktik gäller däremot till viss del även för den här bedömningsgrunden. Rekommendationerna om att stärka inslagen där studenterna får problematisera den genomförda undervisningen med hjälp av forskningslitteratur kvarstår. Bedömaregruppen vill också för den här bedömningsgrunden lägga till en uppmaning om att stärka delarna där studenterna tillsammans med andra får förhålla sig till sin undervisning.

Bedömningsgrunden som rör jämställdhet bedöms som tillfredsställande. Lärosätet visar i självvärderingen att det finns ett relevant kursinnehåll för bedömningsgrunden jämställdhet. Enligt självvärderingen finns det också krav och riktlinjer för både lärares bemötande och utbildningens struktur genom ämnesläroinnehållens styrning.

Bedömningsgrunden som rör uppföljning bedöms som tillfredsställande. När det gäller uppföljning på ämnesnivå hänvisar lärosätet till en generell struktur på kursnivå för uppföljning, åtgärder och återkoppling till studenter. Lärosätet har en tydlig och tämligen omfattande struktur, som tyder på att frågan tas på allvar och som ger förutsättningar för att målen uppfylls. Bedömaregruppen menar att lärosätet har en tydlig och väl fungerande strategi, för att studenterna ska kunna genomföra utbildningen inom planerad studietid. Lärosätet uppmanas att ha en strategi för hur detta ska kunna fortsätta när utbildningen är i gång i full skala med betydligt fler studenter.

Bedömningsområdet studentperspektivet är tillfredsställande. Studentperspektivet är viktigt i utbildningen och ger studenterna möjligheter att ta en aktiv roll. Studenterna är representerade i beslutande nämnder, deltar i program- och kursutvärderingar samt studentdialoger och har inflytande över undervisningen. Vid intervjun framgår det att studenterna inte har någon representant i ämnesläroinnehållens styrgrupp med motiveringen att detta mer ska ses som en arbetsform än ett beredande eller styrande organ. Lärosätet uppmanas att följa upp hur de goda intentionerna och den tydliga strukturen fortsättningsvis fungerar.

Bedömningsområdet arbetsliv och samverkan är tillfredsställande. För arbetsliv och samverkan finns ett starkt fokus på en förbättrad VFU-utformning. Detta ser bedömaregruppen positivt på. Men

bedömggruppen menar också att det finns en svaghet i övriga perspektiv på samverkan, och även om lärosätet lyfter fram samverkan som viktigt ur ett ämnesperspektiv saknas det konkretiseringar av hur det ska ske.

From: [Lena Löfgren](#)
To: [utvitsy](#)
Cc: [Sebastian Steele](#)
Subject: 411-00374-18
Date: den 18 december 2019 10:37:48

Hej!

Högskolan Kristianstad önskar inte inkomma med några synpunkter på delningen av UVK och ämne- och ämnesdidaktiska studier avseende utbildningar som leder till ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnena matematik, samhällskunskap och svenska och med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnena matematik och samhällskunskap.

Med vänlig hälsning
Lena Löfgren

Programområdesansvarig för ämneslärarutbildningen
Vicedekan vid fakulteten för lärarutbildning med ansvar för samverkan och verksamhetsförlagd utbildning
Högskolan Kristianstad
044-250 34 31